

УДК 811.161.2'373

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-212-39>

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ОБРАЗУ ШЕВЧЕНКА В ЛІРИЦІ ДМИТРА КРЕМЕНЯ

CONCEPTUALIZATION OF SHEVCHENKO IMAGE IN THE LYRICS OF DMYTRO KREMIN

Юр'єва Ж. А.,

orcid.org/0000-0002-2235-5895*викладач кафедри практики англійського усного і писемного мовлення
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*

Статтю присвячено дослідженню сполучень антропонімів у ліриці відомого українського поета Дмитра Дмитровича Кременя. Актуальність дослідження визначена увагою сучасної філології до проблеми вивчення онімосфери поетичного ідіостилу. Власні назви, які вживає Дмитро Кремень, формують онімний простір його творчості, в якому представлені імена яскравих персонажів і відомих топонімів. Завдяки багатьом науковим розробкам постійно підвищується зацікавленість лінгвістів до проблеми використання власних назв у художньому тексті. Лінгвісти Ю. Карпенко, А. Критенко та багато інших вивчають стилістичні функції онімів у художньому тексті. Мовознавці М. Бережна, К. Голобородько, А. Романченко, О. Сколоздра, Я. Шебештян приділяють увагу наступним проблемам: співвідношення ономастикона художнього тексту та реального світу; лінгвопоетична інтерпретація антропонімів у мовній картині світу поета; літературна ономастика та її роль у формуванні структури художнього тексту. Дослідження сполучень антропонімів у віршованих текстах є актуальним шляхом для вивчення онімного простору твору та поетичного ідіостилу автора. Мета статті – охарактеризувати художньо-семантичне наповнення концепту Шевченка в поетичних творах Дмитра Дмитровича Кременя.

Матеріалом для статті послужили фрагменти його віршів. Дослідження частин поетичних творів Дмитра Дмитровича Кременя, у яких помітно з'єднання імені Шевченка з іншими антропонімами, демонструє, що лірик з'єднує імена відомих історичних постатей, виділяючи їх якусь спільну рису: мудрість, милосердя, бунтарство проти неволі, спроможність створити інновації, самопізнання, прагнення боротися за незалежність і майбутнє України, бажання врятувати народ від зла. Кремень вважає, що всі ці риси зібрані в Шевченку. Антропоніми – це імена поетів, письменників, філософів, історичних та державних постатей – називають у сполученні з ім'ям Шевченка тих, хто є для Дмитра Дмитровича видатною особистістю, схожою за внутрішнім світом і морально-етичними принципами.

Ключові слова: Тарас Григорович Шевченко, Дмитро Дмитрович Кремень, ідіостиль, онімосфера, сполучення антропонімів, віршований текст, мандрівний філософ.

The article is devoted to the study of anthroponym combinations in the lyrics of the famous Ukrainian poet Dmytro Dmytrovych Kremin. The relevance of the study is determined by the attention of modern philology to the problem of studying the onymosphere of poetic idiostyle. The proper names used by Dmytro Kremen form the onymic space of his work, which presents the names of bright characters and famous toponyms. Thanks to many scientific developments the interest of linguists in the problem of using proper names in a literary text is constantly increasing. Linguists Y. Karpenko, A. Krytenko and many others study the stylistic functions of onymics in a literary text. Linguists M. Berezhna, K. Holoborodko, A. Romanchenko, O. Skolozdra, Y. Shebeshtyan pay attention to the following problems: the relationship between the onomasticon of a literary text and the real world; linguopoetic interpretation of anthroponyms in the poet's linguistic picture of the world; literary onomastics and its role in forming the structure of a literary text. The study of combinations of anthroponyms in poetic texts is a relevant way to study the onymic space of the work and the author's poetic idiostyle. The purpose of the article is to characterize the artistic and semantic content of the Shevchenko concept in the poetic works of Dmytro Dmytrovych Kremin.

The material for the article was fragments of his poems. The study of parts of the poetic works of Dmytro Dmytrovych Kremin, in which the combination of the name Shevchenko with other anthroponyms is noticeable, demonstrates that the lyricist combines the names of famous historical figures, highlighting some common feature: wisdom, mercy, rebellion against slavery, the ability to create innovations, self-knowledge, the desire to fight for the independence and future of Ukraine, the desire to save the people from evil. Kremin believes that all these

features are collected in Shevchenko. Anthroponyms are the names of poets, writers, philosophers, historical and state figures – in combination with the name of Shevchenko, they are called those who are for Dmytro Dmytrovych an outstanding personality, similar in inner world and moral and ethical principles.

Key words: Taras Hryhorovych Shevchenko, Dmytro Dmytrovych Kremin, idiostyle, onymosphaera, combination of anthroponyms, poetic text, wandering philosopher.

Постановка проблеми. Літературна ономастика є актуальним напрямом сучасного мовознавства. Власні назви розглядаються як частина теорії тексту і лінгвопоетики. У сучасних ономастичних розвідках науковці розробляють загальну теорію оніма і досліджують семантично-функціональні особливості антропонімів і топонімів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З давніх часів проблема значення власних назв була важливою для дослідників. Окремі одиничні об'єкти можуть бути зазначені онімами, тому основна особливість власних назв – це належність певній одиниці.

Несучи в собі певну інформацію, оніми дають можливість зазначити етноісторичні зв'язки мовного простору та зв'язок з культурами інших країн. Власні назви – символи певних століть, соціальних груп, ідеологій. Як індивідуалізуюча, так і символізуюча функція онімів є важливою. Власні назви завжди мають підтекст, тобто завдання письменника – передати концепцію або придумати певний літературний персонаж.

Лінгвіст О. О. Селіванова пропонує наступне визначення власної назви, як «онім (від грец. *онута* – ім'я) – це будь-яке власне ім'я, яке служить для виокремлення названого ним об'єкта серед інших об'єктів, його індивідуалізація та ідентифікація» [1, с. 511]. Ономастика – розділ мовознавства, який досліджує власні назви у мові та мовленні у літературному і діалектному просторах. Використовуючи англійську термінологію (англ. *name* – ім'я), науковці на позначення власних назв вживають Proper Nouns, іноді – Speaking Names [2].

Літературознавча енциклопедія надає наступне визначення: «ономастика – наука про прізвища та імена, в якій виокремлюють етноніміку, антропоніміку, топоніміку, астроніміку тощо. Стилїстичні функції імен у художній літературі виражені значно повніше, ніж у побутовому мовленні». «Ономастикон – словник власних назв або імен та їх пояснень» [3, с. 154].

Дослідник ономастичної науки М.М. Торчинський визначає власні назви, як «периферійно найбільш поширені у мові і мовленні одиниці, виконують передусім номінативну й інформаційну функції, характеризуються опосередкованим зв'язком із поняттям і мають специфічні семантичні, граматичні, функціональні та інші особливості» [4, с. 7].

Науковець М.Л. Худаш зазначає, що літературна ономастика – це «нова комплексна дисципліна, яка виникла на межі ономастики зі стилістикою, поетикою, естетикою слова, лінгвістикою тексту, лексичною семантикою та ін.» [5, с. 23].

Літературна ономастика вивчає не тільки власні назви у текстах художньої літератури, а і за їх межами. Мовознавець Ю.О. Карпенко писав, що «під літературною (поетичною) ономастикою розуміють суб'єктивне відтворення об'єктивного, «гру», що здійснює автор, загальномовними ономастичними нормами» [6].

На даний момент в лінгвістиці існує проблема визначення власних назв. Філолог Д. Янчура підкреслила, що «метамова літературної ономастики базується на термінах, що функціонують у науці про оніми загалом» [5, с. 109]. О.Ю. Карпенко ж вважає, що термін літературна ономастика не є єдиним підходящим, і деякі дослідники радше використовують інші терміносполучення, такі як стилістична ономастика, поетична ономастика, ономопоетика чи літературно-художня ономастика. Для позначення власної назви, яка функціонує у художньому творі, використовують терміни – літературний онім, поетонім, ономопоетичні власні назви [6].

Літературні оніми виконують важливу роль у розкритті характерів персонажів і всього змісту сюжету художнього тексту. У кожного художника слова поетоніми можна розглядати як

стилістично і семантично маркований засіб. Власні назви, формуючи онімосферу художнього твору, виконують важливу текстотвірну роль, надають можливість складання структури тексту.

У літературному творі всі оніми утворюють ономастичний простір, в якому власним назвам окрім семантичних можливостей, властиві додаткові (конотативні) контексти, за допомогою яких поети та прозаїки демонструють якості персонажів: емотивність та емоційність.

Отже, актуальність роботи полягає в спрямованості сучасного мовознавства на вивчення онімів. У лінгвістичних студіях останніх років значна роль приділяється розробці різних методик і класифікацій у літературній ономастиці. Останнім часом набув актуальності аналіз онімів у поетичних текстах. Щоб отримати зв'язок з реальністю, письменники дають власні імена своїм персонажам. Саме вивчення структури, семантики та етимології онімів віршованих текстів пропонує читачу краще розуміння власних назв й водночас сприяє покращенню сприйняття та розуміння фабули поетичного твору й образів дійових осіб. Твори видатного митця Дмитра Кременя є одним з прикладів української літератури поетичного жанру та включають велику кількість поетонімів, які мають зв'язок з минулим, сучасним і майбутнім.

Завдяки багатьом науковим розробкам постійно підвищується зацікавленість лінгвістів до проблеми використання власних назв у художньому тексті. Дослідники Ю. Карпенко [7], А. Критенко [8] та багато інших вивчають стилістичні функції онімів у літературному тексті. Науковці М. Бережна [9], К. Голобородько [10], А. Романченко [11], О. Сколоздра [12], Я. Шебештян [13] розглядають наступні теоретичні питання: співвідношення ономастикона художнього тексту та реального світу; лінгвопоетична інтерпретація антропонімів у мовній картині світу поета; літературна ономастика та її роль у формуванні структури художнього тексту. Дослідження сполучень антропонімів у віршованих текстах є актуальним шляхом для вивчення онімного простору твору та поетичного ідіостилу автора.

Мета статті – охарактеризувати художньо-семантичне наповнення концепту Шевченко в поетичних творах Дмитра Дмитровича Кременя.

Виклад основного матеріалу. Власні назви, які вводить Дмитро Дмитрович Кремін, формують онімосферу його лірики, особливий космос, який демонструє зацікавленість поета до персонажів та топосів. Завдяки нашим спостереженням сполучення власних назв дозволяє зазначити про особливості онімного відбору, які характеризують поезію Дмитра Кременя. Виокремлюючи риси та якості креативних особистостей, лірик зазвичай з'єднує імена художників слова та мистецтва. Розглянемо сполучення антропонімів, у яких один із компонентів є ім'я Шевченка. Вибір таких сполучень є не випадковим. У поетичних текстах Дмитра Дмитровича Кременя ім'я Шевченка це прецедентне ім'я: «Поезія може бути такою чи інакшою, традиційно-класичною чи модерною – таж у трактаті Митрофана Довгалецького чи ізборниках Іоанна Величковського чи не весь «модерний арсенал» художніх тропів андеграунду ХХ століття, від дадаїстської піктографії до сюрреальної інфернальності, від слабосилої силабіки – до ізографіки. Сам **Шевченко** – геній словесної новачії – інтуїтивно витворював не тільки сюжетні ліроепічні собори своїх інвектив, у коломийковій стихії його вірша – такі алітерації та асонанси, котрі прокреслили зоряну траєкторію в пошуки всієї поезії століття, рідної – також, і за обрієм віку ХХ не закінчили свій політ у вулканічній магмі Слова». Це – з Шевченківської промови Дмитра Кременя» [14, с. 9].

У поезії «Фата фатуму» поет використовує антропонім Шевченко для усвідомлення винятково великої ролі Тараса Григоровича у формуванні української нації. Доля не жаліє лірика і подає різні випробування, серед яких було і десятирічне заслання: «*І Ладю Костомарова привітна, / І сам боярин ще не жмуристь віч... / Пливе **Шевченко**. З ним плывуть «Три літа». / Огненні літа. Десять літ – навстріч*» («Фата фатуму») [15, с. 47].

Вживаючи антропоніми Тарас, Кобзар і онімне словосполучення Кобзарєва доля у віршованому творі «Орська зоря», Дмитро Кремін демонструє психологічний стан поета, коли він у шинелі крокував орськими пісками: «*Тут, на річці Орі, у степу а чи у полі, / де в солдатській*

шинельці проходив **Тарас**, / як же хочеться й нам **Кобзареві долі**, / коли доля, мов паня, улецує нас» («Орська зоря») [16, с. 198]; «Ах, я маю усе, що належить людині. / Та повік не домчати мені в **Кобзарі**. / Бо не кожен **Кобзар** на моїй Україні. / Був єдиний – в солдатах, на річці Орі...» («Орська зоря») [16, с. 198]. Дмитро Дмитрович вважає, щоб стати Кобзарем, у якого було життєве кредо: караюсь, мучусь, але не каюсь, треба пройти через низку випробувань і мати велике бажання свободи, незалежності та освіти для українського народу.

Використовуючи антропонім Шевченко у вірші «Бабиного літа нить тоненька...», автор звертається до Тараса Григоровича і повідомляє з болем у серці, що в період заслання люди більше міркували, як повернутися живими в Україну: «Все минає. Навіть культ **Шевченка**. / Україна вся на засланні. / Натягти шинель, у кирзу взутись, / «Захалявну» лірику плести... // Як нам в Україну повернутись? / І не в Канів – мертвими, як ти?» («Бабиного літа нить тоненька...») [14, с. 188]. Митець пропонує ставити пам'ятники і вивчати творчість українського поета Шевченка: «Ставте замість Леніна **Шевченка**, / А народ-кобзар – на засланні...» («Бабиного літа нить тоненька...») [14, с. 188]. Поет вводить антропонім Тарас, щоб підкреслити важливу роль Шевченка як борця за волю проти імперської держави: «Полчища імперських істуканів / І тепер ідуть і йдуть на нас, / Де йшли дорогою на Канів / Ми колись, і з нами йшов **Тарас**» («Бабиного літа нить тоненька...») [14, с. 188]. Розглянемо антропонім Таразі, який Дмитро Дмитрович демонструє у вірші, говорячи про Косарал (застаріле – Кос-Арал) – острів в Аральському морі, на якому перебував Тарас Шевченко під час роботи в Аральській описовій експедиції. Мешканці Казахстану поважали Шевченка, у нього було багато друзів-казахів, які називали його «акін-Таразі», що перекладається «поет Тарас». Завдяки цьому вони називають своїх дітей на честь геніального українського поета. Спілкуючись з місцевими мешканцями, Тарас Григорович знаходив багато спільного в історичних долях народів України та Казахстану. Дмитро Кремінь використовує антропонім Таразі в поетичному творі: «Золото світило на емалі / І в поета-парубка сльозі... / Більше вже тепер на Кос-Аралі / Хлопчиків на ймення **Таразі**» («Бабиного літа нить тоненька...») [14, с. 188].

У наступному вірші «Хоральна меса пам'яті художника Ференца Семана» Дмитро Дмитрович розповідає про угорського художника, який з любов'ю і пошануванням говорить про життя і творчість Тараса Григоровича Шевченка, акцентує увагу на таланті поета: «... А Ференц Семан – п'є вино. Малює, всіх пославши на... / Як геніальний цей мадяр любив **Шевченка** й Україну!... / А Семан Седнева шукав, і знав **Шевченкове імення**, / І дух «Кавказу», дух вина, і край містичний, як могила, / Де геніального – княжна поета в Седневі любила» («Хоральна меса пам'яті художника Ференца Семана») [14, с. 137]. Ім'я Шевченка асоціюється з мальовничим краєм, у якому жив талановитий художник слова.

Окрему сторінку Кременевої Шевченкіани посідає вірш «Так жаль мені саду, який сам собою цвіте...», у якому автор використовує антропонім Шевченко для розуміння спадщини поета – національного героя і символу України. Науковець Тарас Кремінь зазначає, що поет, говорячи про липу, «міфологізує це дерево, тому вважає його символом незнищенності України» [17, с. 3]. Перед читачем виникають краєвиди і липа, під якою любив працювати й відпочивати Шевченко, коли відвідував Седнів навесні 1846 року і в березні 1847 року за завданням Археографічної комісії при Київському університеті імені Святого Володимира: «Барокові, панські, мазепинські Снов і Турець, / Ідесь там, у Седневі, слід молодого **Шевченка**... / І я на заплаву гребу, на малий острівець: / Княгине, яскине, яка ти мені далеченька! / П'ємо на плері з мольберта, і хай йому грець!» («Так жаль мені саду, який сам собою цвіте...») [15, с. 53].

У вірші «Асфальтівка звертає на Седнів...» Дмитро Кремінь використовує отонімний дериват «Шевченкова липа», щоб зазначити помітний вплив творчості Кобзаря на мандрівника, якому поталанило відвідати Шевченківські міста: «Проминули часи золотії, / Відкричали народні витії, / Але б'ється у мене під серцем, / Що **Шевченкова липа** – одна» («Асфальтівка звертає на Седнів...») [15, с. 38].

У поезії «Седнів. Шевченкова липа», написаною за Шевченковими мотивами, автор вживає онімне словосполучення «Шевченкова липа». Улюблений образ липи дає можливість зрозуміти життєве кредо автора – право бути вільним: «Я спинився – / за крок од безслав'я... / І мене пронизало умиць: / Легко жив я і легко писав я, / А **Шевченкова липа** – шумить!» («Седнів. Шевченкова липа») [15, с. 44]. Повторення образу додає імпульсивності поетичному тексту. Шевченкова липа – символічне дерево, яке пов'язане з космосом, якому притаманний постійний рух вперед: «Та **Шевченкова липа** – / жива! ... Де **Шевченкова липа** цвіте! ... Бо **Шевченкова липа** не всохла, / Бо **Шевченкова липа** – / Шумить!» («Седнів. Шевченкова липа») [15, с. 44 – 45].

Художня спадщина Тараса Григоровича Шевченка для Дмитра Дмитровича Кременя стала джерелом натхнення, а протягом «казанківського періоду» – спасіння внутрішнього світу. У поетичному творі «**Тарасова верба**» з першої збірки «Травнева арка» (1978), а потім «Вербовий шпіврутен», у якому описуються роки заслання Шевченка, поет включає антропоніми Тарас і Шевченко та онімне словосполучення у назву поезії «Тарасова верба». Письменник вводить порівняння: обрію із шинеллю царя та закривавленого шпіврутена із пагоном майбутньої верби. Дмитро Кремень демонструє страждання Кобзаря на чужині: «А вночі понад Кос-Аралом – / Линуть згуки у млі сирій. / І кривавиться обрій помалу, / Мов **Тараса** проводять крізь стрій!» («Вербовий шпіврутен») [15, с. 50]. Автор вірить у воскресіння поета і бунтарський дух, який потрібний для боротьби за виживання: «...Та минаються езекуції, / Час іде, воскресає поет. / І підходить **Тарас**, пригнічений, / Хоч не час для поетових мук» («Вербовий шпіврутен») [15, с. 51]. Болісний слід на долях письменників залишає кров'ю мічений шпіврутен. Поет підтримує Шевченка і вірить у краще майбутнє: «Не журися, **Шевченку**, не треба. / З цього прутика бути вербі... / І під клаптем чужого неба / Ще саяне її зелень тобі. / Бо поетова воля – простити / хоч замучену, та судьбу... / бо поетова доля – / зростити / із нікчемної різки – / вербу» («Вербовий шпіврутен») [15, с. 51].

У наступних рядках вірша поет створює образ Шевченка-пророка і стверджує, що завдання письменника – боротися, не дивлячись на загрозу життю: «А все збувається, збувається, / Немов **Шевченків** заповіт. / І лиш травою забивається / Печальна повість наших літ. / А я – поет. Живу скорботою. / Я ні на кого не плюю... / Серпом? / Зорею? / Під Голготою / Уже розіп'ятий стою...» («Повість наших літ») [14, с. 31].

У поезії «Автопортрет зі свічкою» Дмитро Кремень вводить антропонім Шевченко у порівняння, акцентуючи увагу на спорідненості почуттів Дмитра Дмитровича і Тараса Григоровича, а саме внутрішній спротив до життєвих проблем, які піднесла доля. Високо цінуючи талант лірика, Варвара Миколаївна Рєпніна – онука гетьмана Розумовського – захопилася письменником і закохалася в нього, піклувалася про поліпшення його долі. Княжна дуже хотіла бути поряд із Тарасом Шевченком все життя: «Як **Шевченко**, бережу донині / Спогад богорівної княгині, – / Я, княгине, думаю про вас. / Ми удвох виходили до річки. / І була любов, мов племінні свічки, / Тільки погасили – і нема...» («Автопортрет зі свічкою») [15, с. 55].

Вставляючи отонімний дериват Тарасик у поетичному творі «І садок вишневий біля школи...», Дмитро Дмитрович ласкаво називає Шевченка пестливим ім'ям і з боєм описує нелегке дитинство у суворого пана. З дитинства влада намагалася зламати бунтарський дух українців: «Виб'ють із **Тарасика** на стайні / Український, гайдамацький дух? / І музикувати, і радіти / Буде пан за кавою глясе. / Ви питали, як там наші діти? / Просто не народяться. І все...» («І садок вишневий біля школи...») [15, с. 46].

Поєднуючи антропоніми Тарас Григорович Шевченко і Павло Василіч Енгельгардт у поемі «Anno Domini Пропала поема», Дмитро Кремень повідомляє про закінчення важливого періоду життя, пов'язаного з Енгельгардтом – власником кріпосного поета Шевченка: «Пішли з вертепу далеченько, / І вже пішли із перших карт / **Тарас Григорович Шевченко** / Й **Павло Василіч Енгельгардт**» («Anno Domini Пропала поема») [14, с. 153].

Кремінь об'єднує імена улюблених, талановитих поетів різних часів і національностей: *«Ані вік золотий, ані срібний... / Помаранчевий тане туман. / І стоїш ти такий непотрібний. / А довкола вирує майдан. / У нові, у старі кабінети / Йдуть читці Кобзаря і Ду-Фу. / А колись тут стояли намети. / А колись тут ловили поети, / Мов жар-птицю, вогненну строфу...»* («Ані вік золотий, ані срібний...») [18]. Ду Фу, як і Шевченко, у своїй творчості говорить про допомогу бідним, моральну цінність, яку нечасто зустрінеш у світі. У китайській літературі Ду Фу має титул «шишен» [19, с. 420], що значить священномудрий поет.

У наступних рядках поетичного твору «І мова Тараса, і мова Франка...» з ім'ям Тараса лірик з'єднує ім'я Франка в отонічних дериватах: *«І мова Тараса, / і мова Франка... / Я також старався: / – Ні дня без рядка! / Щасливо писалось / І довго жилось»* («І мова Тараса, і мова Франка...») [14, с. 210]. Дмитро Дмитрович зазначає, що в поезії цих художників слова помітна не тільки подібність світосприйняття, спільність почуттів та настроїв, внутрішня душевність двох національних носіїв волі та освіти України, а й новітнє використання традицій, розробки образотворчого мистецтва, які відповідають сучасним віянням нової епохи. Саме мова Шевченка і Франка мала величезний вплив на Дмитра Кременя, який не зупинявся і вважав, що роль митця у суспільстві – продовжувати своїми творами боротьбу за волю і майбутнє України. І після смерті Великий Кобзар і Великий Каменярь залишаються національними поетами-бунтарями, тому що їх твори вважаються кращими зразками європейської поезії: *«...Прийшов я у старість, / І бачив не раз: / По смерті zostались / Франко і Тарас»* («І мова Тараса, і мова Франка...») [14, с. 210].

У ліриці Кременя Шевченко і Сковорода представлені як справжні творці мистецтва. З'єднуючи ці імена, митець актуалізує роль поетів-класиків, які мали значний вплив на сучасників і подальші покоління своїми байками, віршами, піснями, філософськими творами. У вірші «Це ти мандрівецький філософ» Дмитро Дмитрович звертається до поета, який під час мандрів стає філософом і вчить самопізнавати, самовдосконалювати себе та боротися за освіту, правду, волю: *«Це ти мандрівецький філософ / І ти – мандрівецький поет... / Бери ж мандрівецький свій посох / І – в світ. І в життя. І – вперед!»* [20, с. 137]. Поет болісно сприймає сучасність, проблеми всесвіту, філософські та морально-етичні питання: *«Наробиш у Каневі твалту, / Боже не приведи... / А світять сліди з-під асфальту – / Шевченка й Сковороди»* [20, с. 137]. У наступних рядках помітно принцип алюзій, автор вірить, що завдяки дотриманню заповітів, справедливих законів, істині життя може наступити відродження українців як нації: *«І з посохом – правда, босоніж, / І правдині в крові сліди. / Бо ми ще, бо ви ще. Бо совість / Шевченка й Сковороди...»* («Це ти мандрівецький філософ») [20, с. 137].

У поезії «З України» Дмитро Кремінь, поєднуючи антропоніми Месія і Тарас, задає питання відомому українському художнику Андрію Антонюку: *«Учителю, хто ми? – / Ми діти Месії й Тараса. / Народу не стало, зосталося плем'я Хоми. / І – хрестиком, хрестиком ці рушники й килими...»* («З України») [14, с. 60]. Поет вважає Тараса Григоровича Шевченка своїм вчителем, який, як і Месія, звільнить людей від хвороб, страждань і смерті.

Висновки. Дослідження частин поетичних творів Дмитра Дмитровича Кременя, у яких помітно з'єднання імені Шевченка з іншими антропонімами, демонструє, що лірик з'єднує імена відомих історичних постатей, виділяючи їх якусь спільну рису: мудрість, милосердя, бунтарство проти неволі, спроможність створити інновації, самопізнання, прагнення боротися за незалежність і майбутнє України, бажання врятувати народ від зла. Кремінь вважає, що всі ці риси зібрані в Шевченку. Антропоніми – це імена поетів, письменників, філософів, історичних та державних постатей – називають у сполученні з ім'ям Шевченка тих, хто є для Дмитра Дмитровича видатною особистістю, схожою за внутрішнім світом і морально-етичними принципами.

Перспективу подальших досліджень бачимо у вивченні літературних онімів у ліриці Дмитра Кременя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / за ред. Богданович Г. Ю. та ін. Полтава: Довкілля. К., 2010. 844 с.
2. Derik M. The problem of rendering anthroponyms 'speaking names' in literature translation. *Записки з ономастики*. Вип. 18. 2015. С. 179–188.
3. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
4. Торчинський М.М. Структура, типологія і функціонування онімної лексики української мови: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук: 10.02.01. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Інститут філології. К., 2010. 35 с.
5. Янчура Д. функціональне навантаження онімів та проблема становлення метамови літературної ономастики. *Лінгвістичні дослідження*. Випуск 47. 2018. С. 108–112.
6. Карпенко О.Ю. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики*. Вип. 4. Одеса: Астропринт, 2000. С. 68–74.
7. Карпенко Ю.О. Власні назви в художній літературі. *Наукові записки*. Вип. 37. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. С. 170–172.
8. Критенко А.П. До теорії власних назв. Ономастика. Київ, 1966. С. 18–21.
9. Бережна М.В. Антропонімія дитячої літератури жанру фентезі. *Нова філологія*: зб. наук. пр. Запоріжжя: ЗНУ, 2007. № 27. 333 с.
10. Голобородько К.Ю. Ідіостиль Олександра Олеся: лінгвокогнітивна інтерпретація: [монографія]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2010. 527, [1] с.
11. Романченко А.П. Ономастичний простір літературної казки Всеволода Нестайка. *Записки з ономастики*: зб. наук. пр. Одеса: Астропринт. Вип. 14. 2011. С. 161–171.
12. Сколоздра О.Р. Літературно-художня ономастика як предмет дослідження у вищій школі. *Вісник Львів. ун-ту. Серія: Філологічна*. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. 2010. Вип. 50. С. 355–360.
13. Шебештян Я.М. Виразальні можливості літературно-художньої зоохімії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. 2005. № 12. С. 71–73.
14. Кремінь Д.Д. Замурована музика: лірика, симфонії, поеми. Київ: Ярославів Вал, 2011. 400 с.
15. Кремінь Д. Сльози Сухого Фонтану. Лірика – Миколаїв: Видавець Шамрай П. М., 2014. 72 с.
16. Кремінь Д. Мовчання волхвів. Ужгород: Видавництво «Гражда», 2013. 864 с.
17. Кремінь Т. Віршований дискурс новітньої української літератури Дмитра Кременя. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2013. № 9. С. 11–14. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ulvzsh_2013_9_4.
18. Кремінь Дмитро. Полювання на дикого вепра: поезії. *Вітчизна*. 2006. № 1-2. URL: http://vitchyzna.ukrlife.org/1_2_06kremin.htm
19. Schmidt, Jerry Dean; (2003). Harmony Garden. Routledge. ISBN 978-0-7007-1525-1
20. Лампада над Синюхою : альб.-антол. / А.Д. Антонюк, Д.Д. Кремінь ; літ. ред. Т.Д. Кремінь. Миколаїв : Атол, 2007. 216 с. : іл.